

[Názor a pojetí v souvislosti se Schleiermacherem]

Ladislav Hejdánek

This is a part of the original document:

[2014](#)

jedná se o část původního dokumentu:

[2014](#)

◆ myšlenkový deník – záznam, česky, vznik: 14. 9. 2014

◆ philosophical diary – record, Czech, origin: 14. 9. 2014

[Názor a pojetí v souvislosti se Schleiermacherem]

Potřebuji si (v souvislosti se Schleiermacherem) blíže ujasnit rozdíl mezi názorem a pojetím (pojmem) v jejich vztahu k poznání (resp. v jejich souvislosti s poznáním). Nejprve tedy zcela samostatně: názor chápu jako nazření či ještě lépe nazřenost. Nepochybně se tu ozývá řada konotací přetrvávajících již od doby řeckého *theorein*, tedy zření, dívání se, hledění, (s)patření, vidění; tedy názor jako náhled (v němčině *Anschauung*); nejde tu o zrak, nýbrž o „intellektuale *Anschauung*“ (nebo též „intellektuelle *Anschauung*“, „nichtsinnliche *Anschauung*), tedy myšlenkový náhled, nicméně dominantní podobnost, analogie či blízkost k smyslovému vidění je patrná. Ta blízkost spočívá především v nevysloveném důrazu na okamžitost, jakoby „bezprostřednost“ (v Eislerovi I,53: „anschaulich-unmittelbare Erfassung des Wesens eines Objekts“), snad i intuitivnost, jakési náhlé vyjasnění v jediném aktu, v jediném okamžiku. U Kanta je dokonce intelektuální názor či náhled tvořivou, objekt ustavující intuicí (eine schöpferische, Objekt setzende Intuition), nespočívající na receptivitě; zároveň však Kant dodává, že právě takový tvořivý náhled není nám lidem k dispozici (něco jako boží idea). Toto ohrazení míří asi proti mystickému zření, ale nejspíš vůbec proti tradici pojetí „visio intellectualis“. Proto se může zdát, že u Kanta jde o názor „slepý“, protože nemůže zprostředkovávat nějaké poznání, zatímco „Schleiermacherův smyslový názor je názorem velice dobře ‚zaostřeným‘“ (viz Kranátovu zmínku str. 29).

(Písek, 140914-2.)